

6 juni, Amsterdam Concertgebouw, 20.15 uur

Swingle II

C. Debussy

Trois Chansons de Charles d'Orleans

B. Britten

Hymn to St. Cecilia

L. Berio. E. Sanguineti

A-Ronne (radiofonische versie voor de pauze en koorversie na de pauze)

Swingle II bestaat uit:

Olive Simpson, Catherin Bott, Linda Hirst, Carol Hall, John Potter, Ward Swingle, David Beaven, Simon Grant.

De radiofonische versie is geproduceerd voor de KRO radio, door Luciano Berio en Frans van Rossum.

Medewerking verleenden: Ileana Melita, Nelly Frijda, Hans Veerman, Hans Karsenbarg, Henk Reyn.

Met dank aan de NOS en de KRO voor het ter beschikking stellen van het bandmateriaal.

Swingle II

Toen Ward Swingle in 1960 met een aantal vrienden een zanggroep begon die zich toelegde op orkest-imitatie was dat meteen een groot succes. Het werk van Johan Sebastiaan bleek te swingen en met al snel wereldwijde populariteit bezetten de Swingle Singers de toplijsten voor meer dan tien jaar. Na vele jaren succes was Swingle toe aan repertoirevernieuwing en hij zocht aansluiting bij de ontwikkelingen in de pop en de klassieke muziek. In oude samenstelling gaven in 1973 de Swingle Singers hun laatste concert.

Ward Swingle verhuisde naar Engeland en stelde na vele audities een nieuwe groep samen van zangers getraind volgens de beste Britse koortradities.

Swingle II was geboren. In 1974 traden ze voor het voetlicht en het succes overtrof zo mogelijk dat van hun voorgangers. De nieuwe sound ontmoette niet alleen een enthousiast publiek, maar wekte interesse in diverse richtingen. Het repertoire werd dan ook uitgebreid met aan hen opgedragen composities van zowel popmusici als Jeremy Lubbock als van de komponist Luciano Berio.

Luciano Berio: A-Ronne

A-Ronne ontstond in juni 1974 eerst in een radiofonische versie, met 5 acteurs, en werd op 14 november van dat jaar door Swingle II voor het eerst in concertvorm uitgevoerd.

Het is de elementaire vokalisatie van een tekst met de transformatie daarvan in iets dat net zo elementair is, maar moeilijk onder woorden gebracht kan worden.

Ook al zijn de gebruikte procédés dikwijls wel muzikaal, het is eigenlijk geen muzikale kompositie in de gewone betekenis van het woord.

De muzikale zin van A-Ronne is elementair, ze is geënt op elementaire ervaringen met de taal, van spreektaal tot theatertaal, waarin veranderingen in expressie veranderingen in betekenis met zich mee brengen en dokumenteren. Daarom noem ik dit werk het liefst een 'dokumentaire' over een gedicht van Edoardo Sanguineti, in de zin van een documentaire over bijvoorbeeld een ver land. Van het gedicht worden verschillende lezingen gegeven. De tekst, die niet zozeer van muziek wordt voorzien als wel geanalyseerd wordt, funktioneert daarbij als 'generator' van allerlei vokale situaties en uitdrukkingen.

Maar uiteindelijk is A-Ronne ook een soort 'Madrigale rappresentativo'—'Theater voor het oor' uit het eind van de 16e eeuw in Italië—en een naïef (vokaal) schilderij. Want de reeks gegeven situaties, hoe groot ook, is altijd te herleiden tot elementaire situaties, tot herkenbare, bekende, dikwijls overbekende gevoelens: ontmoetingen van vrienden, gesprekken op straat, spraaktherapieën, de biechtstoel, de kazerne, de slaapkamer, enzovoort.

Sanguineti's gedicht wordt ongeveer 20 keer herhaald, steeds vrijwel volledig. Het heeft drie thema's; het *Begin* (I), het *Midden* (II) en het *Einde* (III). Het bestaat alleen maar uit citaten, in verschillende talen, van het begin van het Johannes-evangelie, via Eliot, Dante, het Communistisch Manifest en Roland Barthes, tot de laatste drie woorden, tekens (ette, conne, ronne), die heel vroeger in het Italiaans woordenboek nog na de z kwamen, en waar de nu verdwenen zegswijze 'van A tot Ronne' vandaan kwam. Vandaar dat het gedicht tegelijk een genuanceerde en onsamenhangende reeks van spreekwijzen levert en dat in A-Ronne allerlei muzikale spreekwijzen worden gekombineerd. De gezongen sekties zijn muzikaal niet autonoom maar slechts momenten temidden van vele

andere—en misschien wel de eenvoudigste—in de liturgie van vokale gebaren. Alleen de korte sectie aan het eind, gebaseerd op een reeks elementaire harmonische 'alliteraties', is muzikaal autonoom. De muzikale zin van A-Ronne is dus te vinden in het verband dat gelegd wordt tussen een geschreven tekst en een 'grammatika' van vokaal gedrag, tussen een gedicht dat z'n eigen woorden trouw blijft en een vokale artikulatie die betekenis en referentiekader van dat gedicht voortdurend verandert. Zo grijpen die twee niveaus (geschreven tekst en vokaal gedrag) voortdurend in elkaar in en ontstaat er steeds een nieuwe betekenis, precies zoals dat over het algemeen gebeurt in vokale muziek en spreektaal, waar het verband tussen de twee niveaus (het grammatikale en het akoestische) doorslaggevend is voor de eindeloze mogelijkheden van menselijk spreken en zingen.

Luciano Berio, augustus 1976 (vertaling Frans van Rossum)

My interest in singing is this: to have a group of people using their voices like instruments, singing all kinds of music with the help of microphones. The premise is simple, but the possibilities are endless.

Ward Swingle

